

JAN MASARYK A TŘETÍ REPUBLIKA

ŽIVOTNÍ CESTA JANA MASARYKA

Anotace:	Aktivita vede žáky k pochopení zásadních životních okamžiků Jana Masaryka v kontextu s československými i světovými dějinami. Žáci se budou zamýšlet nad hodnocením jednotlivých životních etap Jana Masaryka, budou diskutovat o možné podobě jeho životní cesty, budou si ujasňovat cizí i vlastní hodnocení zásadních událostí první poloviny dvacátého století.
Vzdělávací oblasti a obsahové vzdělávací okruhy:	ZV a GV: člověk a společnost, jazyk a jazyková komunikace OV: společenskovední vzdělávání / občanský vzdělávací základ, jazykové vzdělávání a komunikace
Průřezová témata:	ZV a GV: OSV, VDO (ZŠ), VMEGS OV: OVDS
Klíčové kompetence:	ZV a GV: k učení, k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, občanské OV: k učení, k řešení problémů, komunikativní, personální a sociální, občanské kompetence a kulturní povědomí
Doporučený věk:	12+
Cíle:	Žáci: <ul style="list-style-type: none"> ▪ umí vyjmenovat základní osobní i dějinné události v životě Jana Masaryka ▪ znají souvislost mezi historickými milníky první poloviny dvacátého století a osobním životem J. M. ▪ si uvědomují rozdílnost a relativnost hodnocení životní cesty každého člověka
Délka:	45 min. (včetně projekce)
Pomůcky:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ PRACOVNÍ LIST (životní cesta) pro každou skupinu ▪ psací potřeby
Postup:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aktivitu zahájíme projekcí filmu. Žákům před projekcí sdělíme pouze to, že se bude jednat o pochopení klíčových okamžiků života Jana Masaryka. 2. Žáky rozdělíme do skupin zhruba po pěti. Do každé skupiny rozdáme PRACOVNÍ LIST. Bude-li to třeba, doplníme k jednotlivým událostem, které film zmiňuje, krátká vysvětlení. 3. Vyzveme žáky ke společnému nalezení „trajektorie“ životní cesty Jana Masaryka – k doplnění událostí do prostoru rámovaného datem narození a datem úmrtí. Žáci si společně ve skupině volí pouze ty události, které považují v metafoře životní cesty za „zlomové“. Výběr i počet

zlomových událostí necháme zcela na jejich domluvě. Není nutno dodržovat přesné proporce časové osy. Čím výše je událost v poli zakreslena, tím pozitivněji je daná životní změna skupinou hodnocena a naopak.

4. Vyzveme vybrané mluvčí jednotlivých skupin k prezentaci výsledků jejich práce spolu s odůvodněním jednotlivých zlomových okamžiků.

Poznámka: Výsledné „cesty“ je možno umístit na tabuli či na nástěnku, aby si je mohli všichni žáci detailně prohlédnout.

Reflexe:

Závěrečná reflexe probíhá formou diskuse nad proběhlou aktivitou. Ptáme se předně na to, proč se jednotlivé výstupy liší (různorodost kritérií hodnocení – nemožnost nalezení „správného řešení“), dále můžeme vybídnout žáky k doplnění dalších zásadních okamžiků životní cesty Jana Masaryka (např. smrt matky) a k formulaci dominantních charakterových vlastností Jana Masaryka, které lze z filmu odušit.

Zkušenosti z praxe:

Aktivitu jsem absolvoval se studenty prvního ročníku čtyřletého gymnázia, kteří již měli povědomí o únorových událostech roku 1948. Chápal jsem ji tedy jako zajímavé doplnění učiva z dějepisu a zároveň opakování důležitých událostí z československých dějin první poloviny dvacátého století. Aktivita je v každém případě zajímavou ukázkou osobního rozměru historických událostí.

Vzhledem k závěrečné reflexi bylo pro mne jako učitele nejdůležitější se rozhodnout, k čemu má aktivita sloužit. Aktivitu je totiž možné pokaždé pochopit trochu jinak a na základě toho ji zařadit do témat z historie, psychologie i výchovy k občanství ad. Smysl aktivity může být buď v opakování historických událostí na příkladu jejich účastníka. Pokud zdůrazníme tuto rovinu, budou studenti vybírat spíše ony „velké“ události. Nebo můžeme postavit aktivitu jako zamyšlení se nad tím, co bylo v životě konkrétní historické osobnosti zlomovým okamžikem. Pokud bude aktivita směřovat k výběru událostí vzhledem k předpokládanému charakteru Jana Masaryka, výběr se bude spíše soustředit na „malé“ události. Aby závěrečná diskuse nad příčinou různých řešení byla vyhraněnější, doporučuji také omezit počet událostí, které mají žáci vybírat.

Jan Novák, Gymnázium Nad Kavalírkou

ŽIVOTNÍ CESTA

Mezníky životní cesty Jana Masaryka:

- 14. září 1886 – narození
- gymnaziální studium (1898–1906)
- pobyt v USA (1906–1913)
- první světová válka (1914–1918)
- Ministerstvo zahraničních věcí ČSR
  - chargé d'affaires ve Washingtonu (1919–1920)
  - osobní tajemník Edvarda Beneše (1920–1925)
  - vyslanec ČSR v Londýně (1925–1938)
- smrt T. G. M. (14. září 1937)
- mnichovská dohoda (30. září 1938)
- exilová vláda v Londýně (1940–1945)
- vlády Národní fronty (1945–1948)
- volby 1946
- Marshallův plán (iniciován od roku 1947)
- 25. únor 1948 (komunistický puč)
- 10. březen 1948 – úmrtí

Zdroje:

Wikipedie: Otevřená encyklopedie: Jan Masaryk [online]. c2018 [citováno 27. 12. 2018]. Dostupný z WWW:

<https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Jan_Masaryk&oldid=16561728>